

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Політико-правові традиції українського державотворення
підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Політико-правові традиції українського державотворення» підготовки бакалавра

Розробник: Пахолок В. М., доцент кафедри політології та публічного управління ВНУ імені Лесі Українки, кандидат політичних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Пахолок В. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри політології та публічного управління протокол № 5 від 21.11.2025 р.

Завідувач кафедри

Бусленко В. В.

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	С «Соціальні науки, журналістика та інформація»	Вибірковий
		Рік навчання – 2
		Семестр – 4
150 годин / 5 кредити	С2 «Політологія»	Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
ІНДЗ: немає	Політологія	Консультації – 10 год.
	Бакалавр	Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

2. Інформація про викладача

ППП – Пахолок Василь Миколайович

Науковий ступінь – кандидат політичних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент

Контактна інформація – Pakholok.Vasil@vnu.edu.ua

Дні занять – <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

3. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Політико-правові традиції українського державотворення» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня. Предметом ОК є розвиток української державності через призму політико-правових норм.

Вивчення пропонованого ВОК важливе для глибшого розуміння суті державотворчих процесів.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу: ознайомити здобувачів з політичними традиціями державотворення на українських землях, розкрити основні етапи становлення української державності, показати особливості державотворчих процесів.

Завдання курсу: акцентувати увагу на основних етапах української державності, ознайомити здобувачів із сучасними процесами державного будівництва в Україні, визначити їх зв'язок з політико-правовими традиціями українського народу.

3. *Soft skills* набуті впродовж вивчення ВОК сприятимуть світоглядному розвитку здобувачів та креативності при напрацюванні варіантів вирішення професійних завдань.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ. (семінарс.)	Сам. роб.	Консул.	Форма контролю / бали
Тема 1. Політико-правові пам'ятки України княжої доби	16	2	2	11	1	10
Тема 2. Конституційні розробки Литовсько-Руської та Польської держав на українських землях	14		2	11	1	10
Тема 3. Українська козацька держава – Гетьманщина: основні тенденції політичного розвитку	14		2	11	1	10
Тема 4. Розвиток ідей національно-патріотичного відродження періоду імперської окупації	14		2	11	1	10
Тема 5. Українська державність періоду визвольних змагань та формування основ радянської державності	16	2	2	11	1	10
Тема 6. Державотворчі проекти в роки Другої світової війни	14		2	11	1	10
Тема 7. Українська радянська держава і право у другій половині ХХ століття	16	2	2	11	1	10
Тема 8. Державотворчі процеси першого десятиліття незалежності України	16	2	2	11	1	10
Тема 9. Державне будівництво після прийняття Конституції України	16	2	2	11	1	10
Тема 10. Утвердження Україна на міжнародній арені	14		2	11	1	10
Усього годин / балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Д – доповідь.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання здобувачем лекційного матеріалу за темами відповідно до структури освітнього компонента та рекомендованої викладачем літератури. Результати самостійної підготовки перевіряються на семінарських заняттях. На самостійну роботу виділено 110 годин.

4. Політика оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач із освітнього компонента, становить 100 балів.

Здобувачі освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт тощо за тематикою ВОК, мають можливість отримати додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з освітнього компонента. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів з освітнього компонента не може перевищувати 100.

Здобувач освіти повинен відвідувати усі заняття згідно із розкладом та дотримуватися термінів виконання запланованих силабусом з ВОК видів робіт. За наявності поважних причин здобувачам надається дозвіл на індивідуальний графік навчання.

Під час вивчення ОК передбачена можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (<https://lnk.ua/J4ZPoaJVE>).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися норм та стандартів академічної доброчесності, які визначені у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, а саме: дотримуватися норм законодавства про авторське право; самостійно виконувати усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, при виконанні письмових робіт надавати посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей, які наводяться у дослідженні.

5. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав усі завдання, передбачені силабусом ВОК, і набрав не менше 60 балів. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні

заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти впродовж поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Питання до заліку

1. Конституційна регламентація державного устрою та міжнародні договори Русі.
2. Розвиток системи права у Литовську добу.
3. «Козача конституція» С. Баторія 1579 р.
4. Договір між цісарем турецьким і Військом Запорозьким з народом руським відносно торгівлі на Чорному морі.
5. Декларація ласки короля на пункти прошення Війська запорозького.
6. Гадяцький трактат 1658 року.
7. Зміст Конституції Пилипа Орлика та проблеми його імплементації.
8. Закон про тимчасовий державний устрій України 1918 р.
9. Закон про тимчасове Верховне Управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці 1920 р.
10. Конституція ЗУНР. Діяльність уряду ЗУНР в екзилі.
11. Конституційні розробки уряду УНР в екзилі.
12. Конституція УСРР 1919 р.
13. Конституція УСРР 1929 р.
14. Конституція УРСР 1937 р.
15. Державний устрій УРСР за Конституцією 1978 р.
16. Проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум 01.12.1991 р.
17. Конституційний процес в Україні у 1991–1993 роках.
18. Державний лад України за Конституційним договором між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України.
19. Компромісні питання при прийнятті Конституції України.
20. Проблеми демаркації державного кордону України.
21. Різновиди міжнародних правових актів. Сутність Договору про нерозповсюдження ядерної зброї та Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї».
22. Механізми імплементації норм міжнародних договорів у національне політико-правове поле.
23. Венеційська комісія та її роль в утвердженні правової держави в Україні.
24. Участь України в діяльності міжнародних організацій.
25. Декомунізація і деколонізація України як складові цивілізаційного поступу.
26. Дипломатична політика України в умовах війни за незалежність України.

6. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Богачова Л. Л. Вплив права Ради Європи на національну правову систему України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 28.

С. 155 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2014_28_16.

2. Болдирев С. В., Стешенко Т. В. Пріоритетні напрями конституційної реформи в Україні в частині децентралізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 33. С. 60–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2017_33_8.
3. Бутова Є. М. Здобуття Україною незалежності – одна із головних проблем державотворення. 2021. <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/d6fd9035-0d76-46b3-aff9-298054d20036/content>.
4. Величко В. О., Будакова В. І. Шляхи покращення функціонування парламенту України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 25. С. 248. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2013_25_23.
5. Державотворчі процеси в Україні та зарубіжних країнах: історичний аспект (до 1000-річчя з початку правління Ярослава Мудрого): матеріали круглого столу (24 верес. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Асоціація випускників НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Харків: ФОП Бровін О. В., 2019. 172 с.
6. Закоморна К. О. Про деякі особливості ціннісної складової конституційного розвитку постсоціалістичних країн. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2014_27_25.
7. Іванченко Р. П. Історія без міфів: бесіди з історії української державності: навч. посіб. для студентів ВНЗ. 3-тє вид., переробл. і допов. Тернопіль: Навч. кн. – Богдан, 2014. 622 с.
8. Коваленко М. Г. Питання удосконалення конституційних гарантій партисипативної демократії на місцевому рівні в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 32. С. 330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2016_32_31.
9. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
10. Кочерга С. О., Кравченко О. М., Віняр Г. М. Народження країни (До 30-річчя незалежності України): рекомендаційний бібліографічний покажчик. 2021. URL: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:pwLbrni6RYkJ:scholar.google.com/+%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5+%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA&hl=uk&as_sdt=0,5
11. Крижановська А. С. Правове регулювання принципу гласності в діяльності глави Української держави: сучасний стан і шляхи оптимізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 31. С. 244. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2016_31_23.
12. Лялюк О. Ю. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади в системі територіальної організації влади в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 30. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2015_30_19.

13. Мукомела І. В. Інформаційні ресурси та їх вплив на державно-правовий розвиток. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 26. С. 309. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2013_26_27.
14. Окладна М. Г., Перевалова Л. В. Місце незалежної української держави в геополітичних проектах С. Л. Рудницького. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 33. С. 37–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2017_33_6.
15. Олейников С. М. Функції держави: методологічні складові і розвиток в умовах глобалізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 25. С. 248. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2013_25_23.
16. Пахолок В. М. Декомунізація топонімів у стратегії формування політичних цінностей та зміцнення гуманітарної безпеки України. *Держава і право*. 2020. Вип. (87). С. 233–243
17. Пахолок В. Тенденції обрання духовенства до районних рад (на прикладі Волинської області). *Літопис Волині*. 2025. Вип. 32. С. 227–231.
18. Сохань П. С. Новітня історіографія національних традицій українського державотворення. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Radko_Petro/Novitnia_istoriohrafiiia_natsionalnykh_tradytsii_ukrainskoho_derzhavotvorennia.pdf?PHPSESSID=pvc7v913k8t03pvkgu607i8bu3.
19. Chikalova S. Конституція – основний закон державотворення: віртуальна книжкова виставка літератури фонду бібліотеки УКД, присвячена Дню Конституції України. 2025. URL: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:HCgeiPaA3EgJ:scholar.google.com/+%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5+%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA&hl=uk&as_sdt=0,5